

Projekt
Signály a systémy
Protokol

Jakub Bartko (xbartk07)
xbartk07@stud.fit.vutbr.cz

Fakulta informačních technologií
Vysoké učení technické v Brně
20. 12. 2020

1. Tabuľka nahrávok tónov

Nahrávka	Dĺžka [vzorky]	Dĺžka [s]
maskoff_tone.wav	71 680	4,48
maskon_tone.wav	64 000	4,00

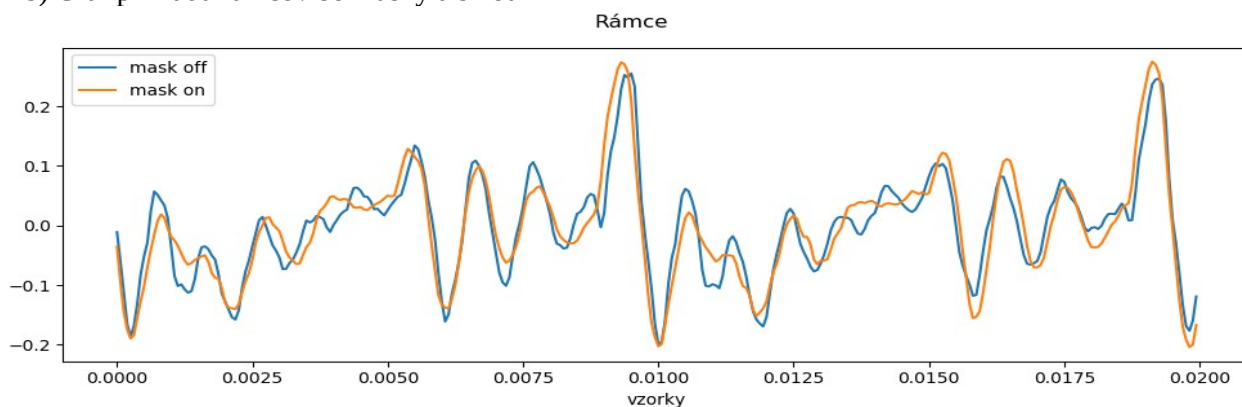
2. Tabuľka nahrávok viet

Nahrávka	Dĺžka [vzorky]	Dĺžka [s]
maskoff_sentence.wav	61 440	3,84
maskon_sentence.wav	69 120	4.32

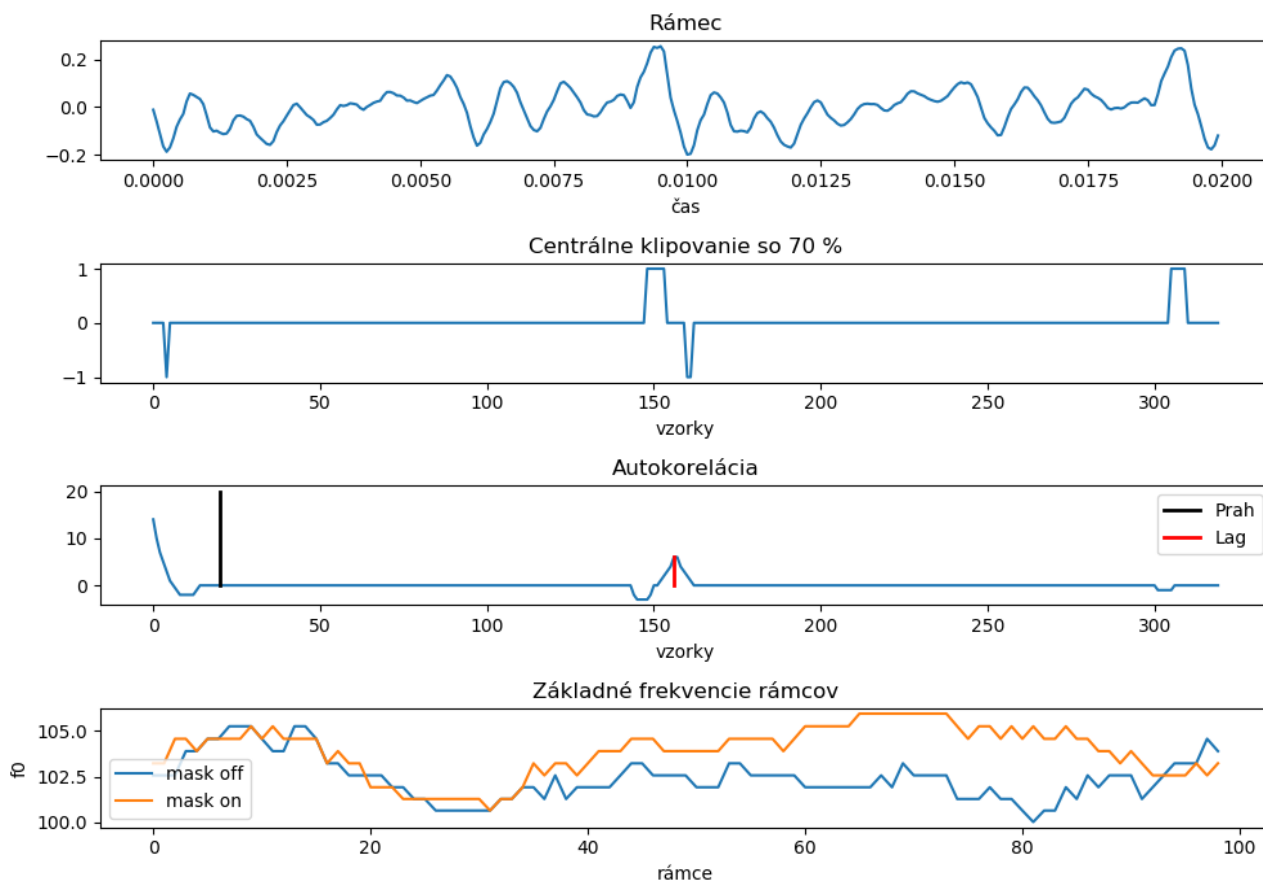
3. a) Vzorec na výpočet veľkosti rámca vo vzorkách

$$vel'kost' [vzorky] = vel'kost' [s] * frekvencia$$

b) Graf príkladu rámcov bez rúšky a s ňou

4. a) Graf získavania základných frekvencií rámcov

b) Stredné hodnoty a rozptyly základných frekvencií

Nahrávka	Stredná hodnota	Rozptyl
maskoff_tone.wav	102,4120	1,4102
maskon_tone.wav	103,8874	1,9088

c) Veľkosť zmeny f_0 pri chybe lagu ± 1 by bolo možné zmenšiť znížením (ideálnejšie obmedzením) jeho váhy na výslednú frekvenciu, napr. vyvážením hodnoty lagu s hodnotami pre rámce v jeho okolí.

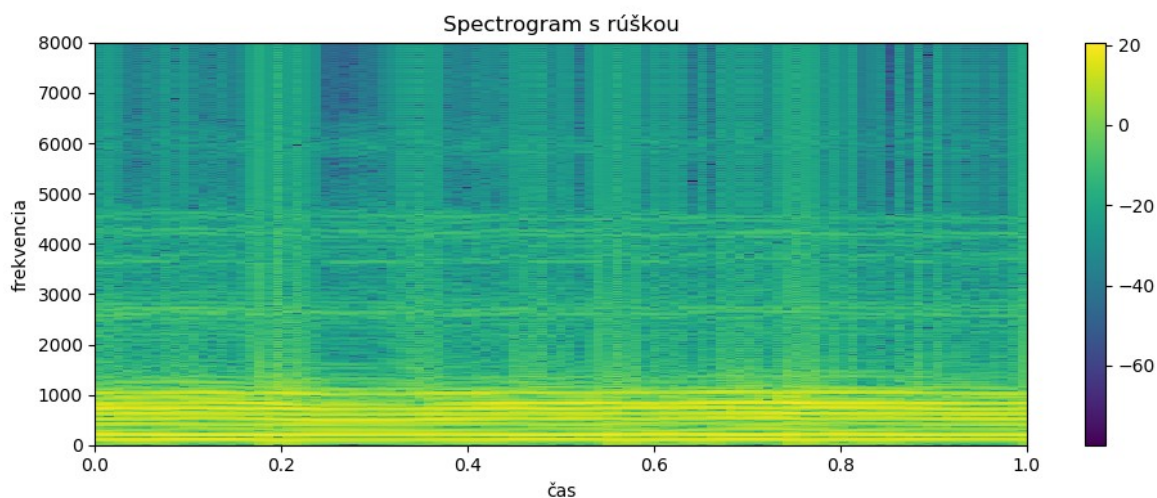
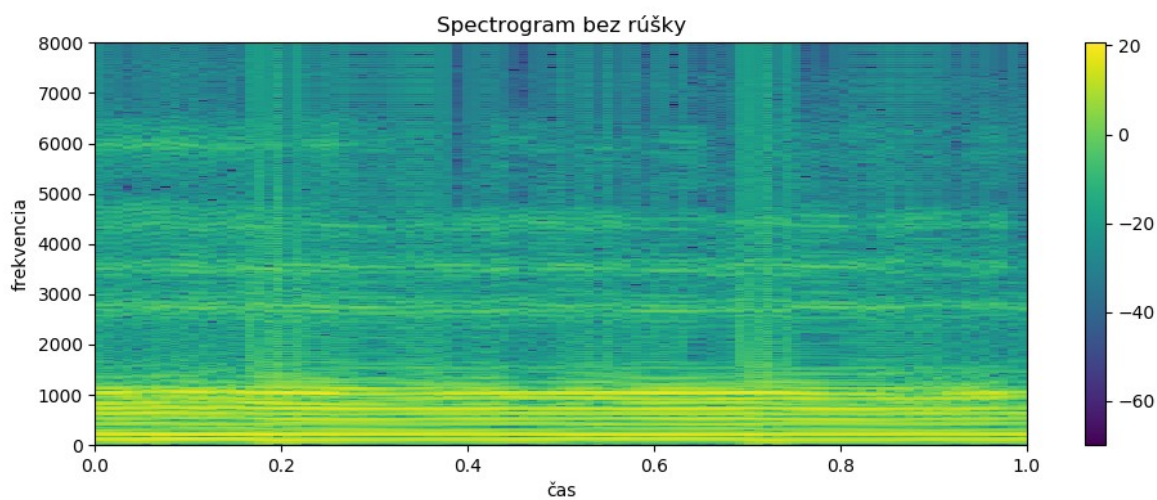
5. a) Implementácia DFT

```
def dft(x_in, n):
    x = np.zeros(n, dtype=complex)
    x[:x_in.size] = x_in
    X = np.zeros(n, dtype=complex)

    X = [sum((x[k] * np.exp(np.complex(0, -2 * math.pi * i * k / n))
              for k in range(n)))
          for i in range(n)]

    return X
```

b) Spektrogramy pre tón bez rúšky a s ňou

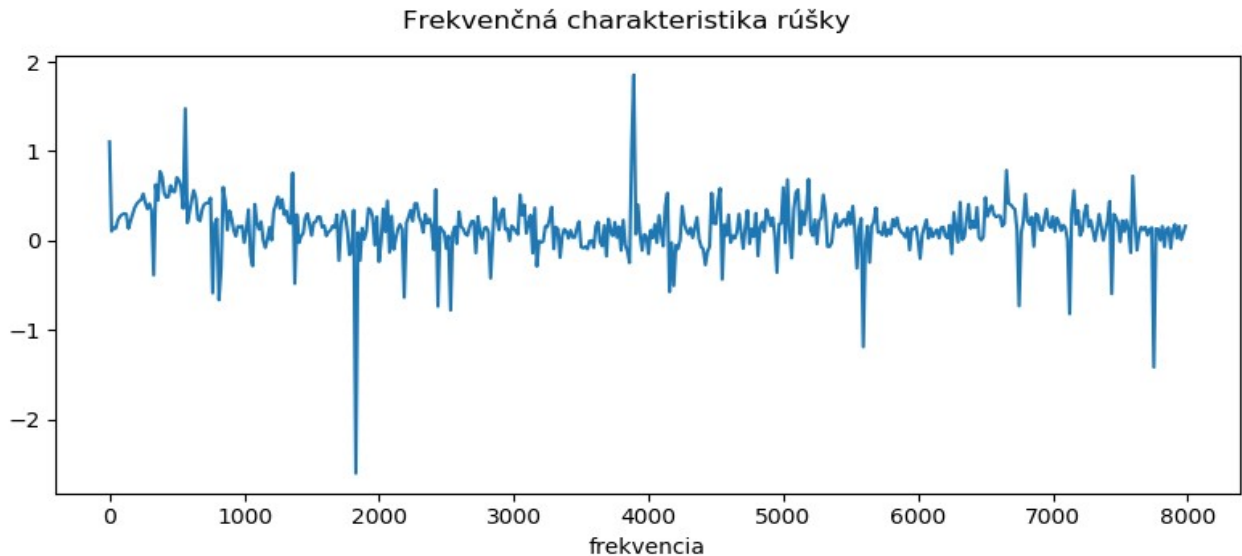
6. a) Vzorec na výpočet frekvenčnej charakteristiky rúšky

$$H(e^{j\omega}) = Y(e^{j\omega}) / X(e^{j\omega})$$

Y – spektrum s súškou

X – spektrum bez rúšky

b) Frekvenčná charakteristika rúšky

c) Zdá sa, že tento filter potláča okrajové časti spektra ľudskej reči, hlavne okolo hornej hranice (200 – 300 Hz)

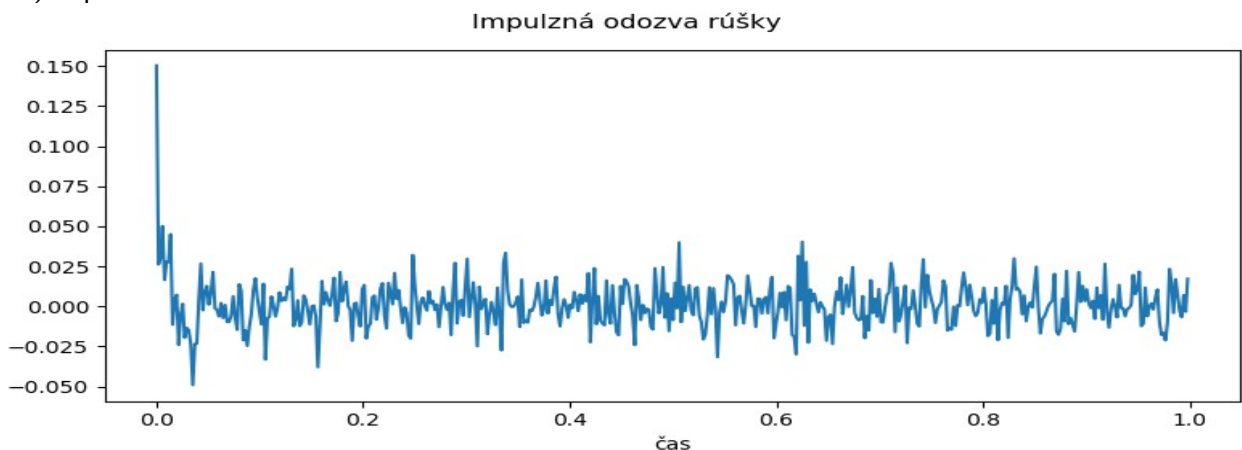
7. a) Implementácia IDFT

```
def idft(x):
    N = x.size
    K = x[0].size
    X = np.zeros(N, dtype=complex)

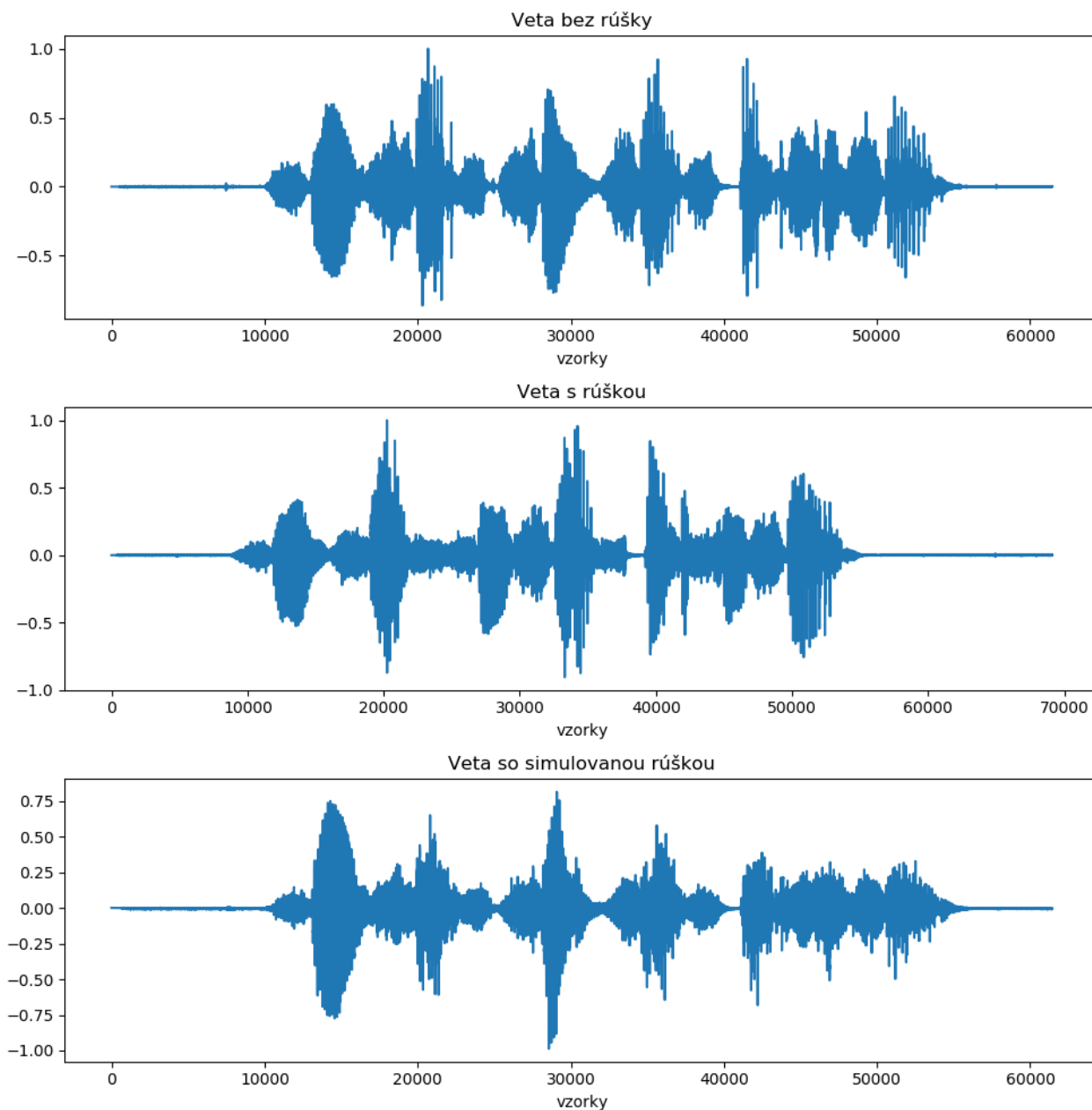
    X[:-1] = [sum((x[k] * np.exp(np.complex(0, 2 * math.pi * k * N / n))
                  for k in range(K)))
              for n in range(1, N)]

    return X / N
```

b) Impulzná odozva

8. a) Porovnanie vety bez rúšky, s ňou, a s nasimulovanou rúškou

b) Signály s rúškou a nasimulovanou rúškou sú si podobné najmä v miestach s nižšou frekvenciou. Zdá sa, že simulovaná rúška v týchto miestach signál správne utlmuje. Vyššie frekvencie však utlmuje až príliš, alebo ich naopak nechá v skoro pôvodnej podobe.

10. Implementácia metódy overlap-add

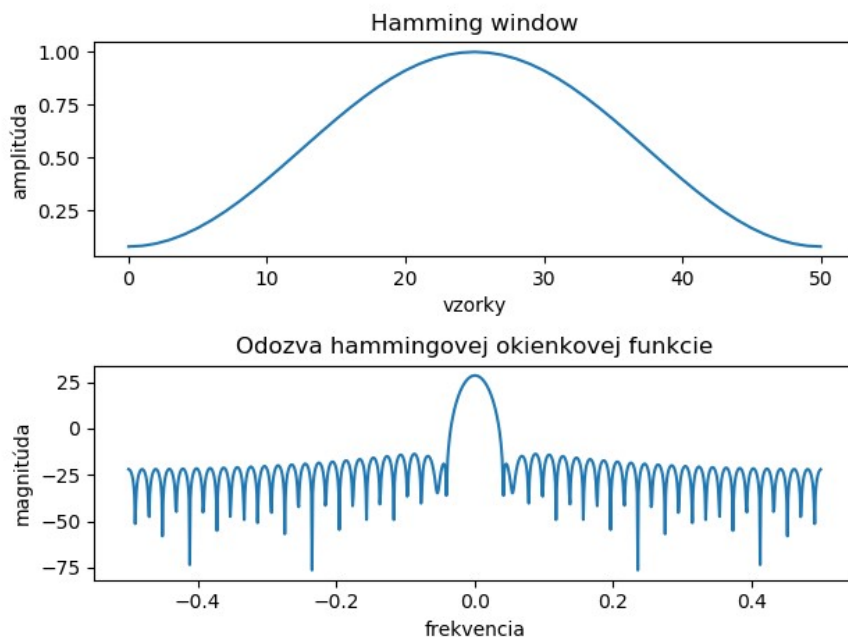
```
def overlapAdd(x, h, N):
    M = 1024
    size = x[0].size
    step = int(size / 2)
    out = np.zeros(step * N + M, dtype=complex)
    H = np.fft.fft(h, M)

    for i in range(0, N):
        pos = step * i
        ramec = np.zeros(M, dtype=complex)
        ramec[:size] = x[i]
        f = np.fft.ifft(np.fft.fft(ramec, M) * H)
        out[pos:pos+M] = out[pos:pos+M] + f

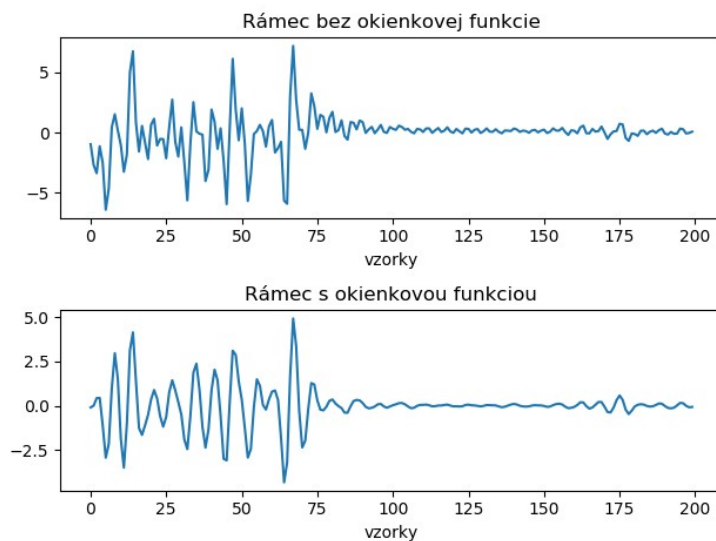
    return out
```

11. a) V implementácii bola využitá Hammingova okienková funkcia

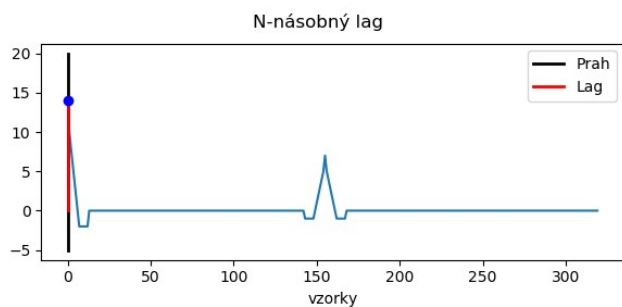
b) Hammingova okienková funkcia

c) Využitie okienkovej funkcie zníži veľkosť zmien - skokov v spektrách rámcov (t. j. ich vyhladí), čím sa zlepši "čírosť" (z angl. *clarity*) signálu

12. a) Graf korelačných koeficientov rámca s využitým n-násobným lagom

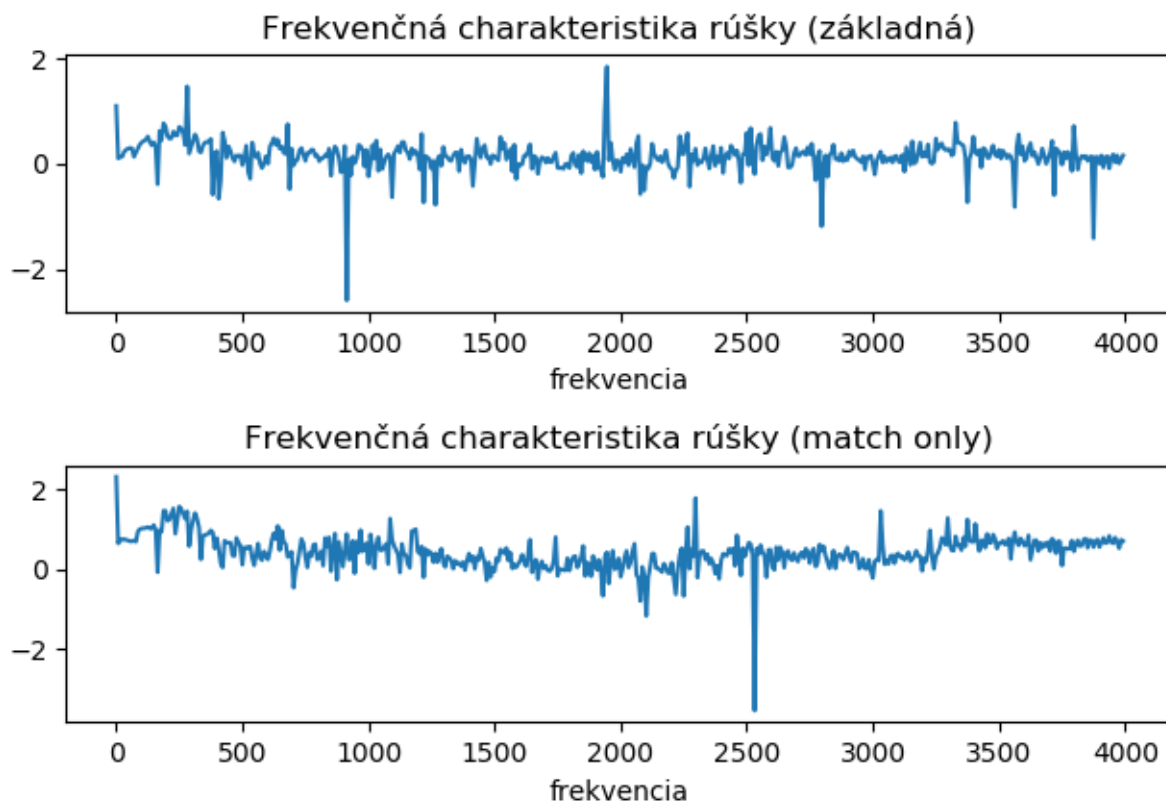

Pozn. Prah pre lag bol odstránený na ukážku možnej chyby pri jeho získavaní (koeficient blízko nuly, namiesto požadovaného koeficientu, ktorý by zodpovedal základnej frekvencii)

b) Chyba bola odstránená využitím mediánového filtra: nová hodnota lagu je mediánom 5 hodnôt okolitých lagov (2 susedných rámcov a

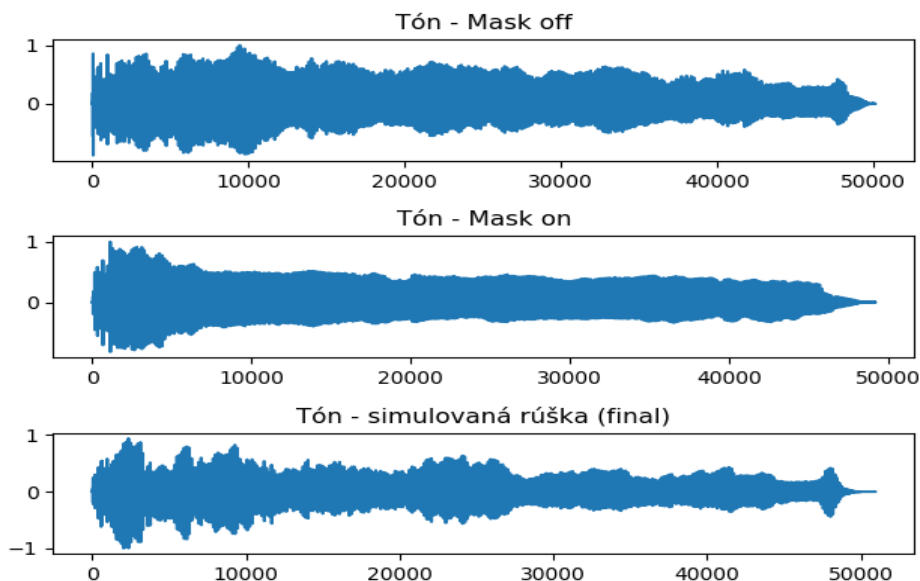
rámca samotného); ktorý je v implementácii obmedzený na výraznejšie rozdiely medzi mediánom a pôvodnou hodnotou lagu. Tým sa vzniklá chyba "vyhladí" vzhľadom na svoje okolie.

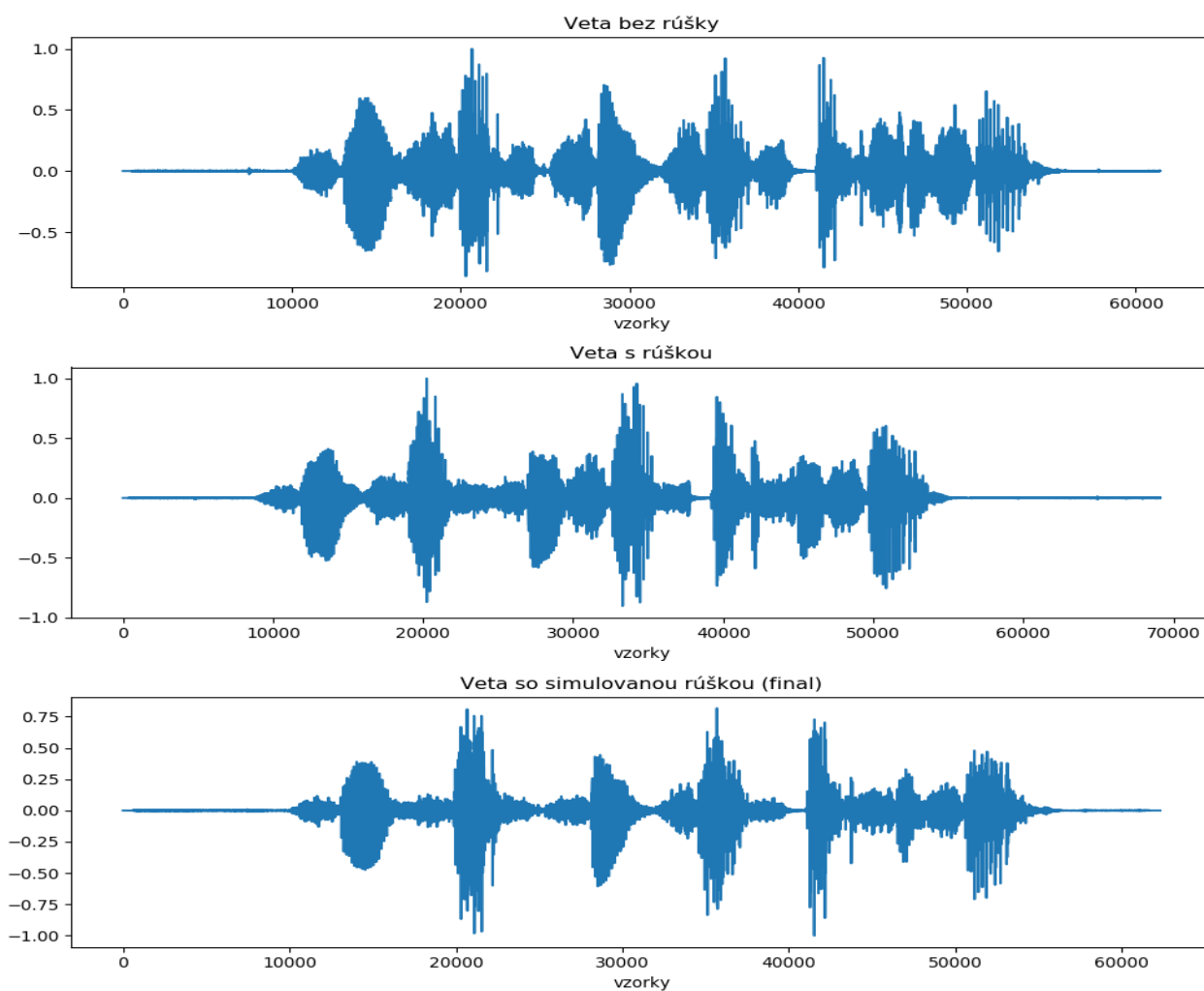
13. Frekvenčná charakteristika využívajúca metódu *match only* by mala vychádzať len z dvojíc rámcov, v ktorých sa základné frekvencie (pre maskoff a maskon) zhodujú. Časť pre frekvencie v intervale (0, 500) sa s touto metódou zdá byť vyrovnannejšia a frekvencie v okrajových častiach tohoto intervalu jasnejšie potlačené.

Záver

Kombináciou implementovaných metód, ktoré sú popísané v tomto protokole, sme získali výstupný signál so simulovanou rúškou, na ktorého grafe je po normalizácii viditeľný prechod od vstupného signálu (maskoff tón alebo veta) smerujúci k podobe signálu so skutočnou rúškou. Táto zmena vyzerá lepšie pri použití na nahrávke celej vety, než samostatného tónu.

Vplyv simulovanej rúšky je možné počuť a aj na vygenerovaných nahrávkach. Prejavuje sa v podobe mierneho zvýšenia tónu – pravdepodobne spôsobené prílišným zovretím nosa rúškou (respirátorom) pri nahrávaní tónov. Ďalej je rozoznateľné utlmenie dôrazov – vo vete na jednotlivé slová; na grafe tónov sa však ich “vyhladenie” javí byť poškodené značnými skokmi vo frekvenciách. Okrem mierneho bzučania je ešte počuteľný zvuk pripomínajúci fúkanie do sklenenej fľaše – môže ísť o nedokonalý pokus zvýšenia tóniny (simulovanie zovretého nosu). Výstup implementácie využívajúcej doplnujúce úlohy však znie čistejšie a vplyv filtra je, oproti základnej verzii, výraznejší.

Všetky grafy použité v tomto protokole je možné vygenerovať spustením scriptu `src/solution.py`